

Людмила Кушнір
канд. екон. наук, доцент, викладач
кафедри обліку і оподаткування Подільського
спеціального навчально-реабілітаційного
соціально-економічного коледжу,
м. Кам'янець-Подільський

ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ НА СТРАТЕГІЧНІ ЗАВДАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ

З поширенням у наше життя коронавірусної інфекції та нестабільністю соціально-економічної ситуації, в Україні посилились негативні тенденції в усіх сферах функціонування соціуму. Низький рівень життя, запровадження локдаунів, прогресуюче безробіття, демографічна криза, соціальна незахищеність більшої частини населення становлять реальну загрозу національній безпеці за всіма своїми основними складовими: соціально-економічною, політичною та екологічною.

Ціла низка причинно-наслідкових зв'язків цих складових є об'єктивною суспільною реальністю, тому непередбачені та непослідовні системні перетворення породжують негативні явища у всіх сферах суспільства, зокрема у соціальній. Розміри проблеми соціальної сфери суспільства і факторів її розвитку зумовлюється тим, що процес перетворення соціально-економічних відносин супроводжується невизначеністю функціональної ролі держави. В Саме в умовах світової пандемії COVID-19, українська держава повинна створити покращену систему соціального захисту, що охоплює систему соціального страхування, соціальні гарантії, соціальну допомогу, систему фінансування пенсій, компенсацій, медичних і інших соціальних послуг. В ідеалі, головним атрибутом соціальної політики держави є реальна відсутність бідних, а не декларативне проголошення допомоги соціально вразливим верствам[2].

Роль і перебудова соціальної політики визначається її впливом на процеси відтворення робочої сили, підвищення продуктивності праці, освітнього і кваліфікаційного рівня трудових ресурсів, на рівень науково-технічного розвитку продуктивних сил, на культурне і духовне життя суспільства. Соціальна діяльність, спрямована на поліпшення умов праці й побуту, розвиток фізкультури і спорту, дає зниження захворюваності й тим самим відчутно

впливає на скорочення економічних втрат у виробництві. У результаті розвитку таких систем соціальної сфери, як громадське харчування, дошкільна освіта, звільняється частина населення зі сфери домашнього господарства, підвищується зайнятість у суспільному виробництві.

Соціальна сфера не тільки регулює процеси зайнятості населення, а й забезпечує роботою мільйони людей у країні. Такі галузі соціального комплексу, як охорона здоров'я, освіта, торгівля, житлово-комунальне господарство й інші забезпечують робочими місцями до 20 % економічно активного населення, а в економічно розвинутих країнах у сфері послуг зайнято до 70 % всіх працівників. Якість соціальної сфери важлива не тільки завдяки її величезному впливу на економіку, головне її призначення — задоволення матеріальних, культурних і духовних потреб, формування всебічно й гармонійно розвинених членів суспільства. Це і є стратегічна, вища мета розвитку будь-якої цивілізованої держави[1].

Головним у соціальній політиці є обов'язок держави гарантувати законодавчо, соціально й економічно нормальні для даного історичного періоду умови. Ще у 2020 р. українці стали біднішими у зв'язку з пандемією. Переважна більшість українських родин відчувала фінансові труднощі під час кризи. Загальний показник бідності збільшився до 44% (хоча без пандемії міг скласти 27). І для того щоб скоротити бідність потрібно підготуватися до економічних змін, забезпечити рух капіталу трудових ресурсів ті інновацій у нові напрями бізнесу.

Дослідження в цьому напрямку показали, що державні соціальні стандарти та гарантій в Україні з кожним роком зростають, однак ці цифри занадто низькі і не задовольняють потреб населення. Тим більше, порівнюючи норми соціальних стандартів України та розвинутих країн світу, можна ще раз переконатися в тому, що українцям складно прожити за мінімальну пенсію чи заробітну плату. Урядом України продовжується робота над подальшою розробкою різних соціальних гарантій і однією із них є затвердження Національного плану дій з реалізації Конвенції про права осіб з інвалідністю на період до 2025 року [3].

Схвалено Концепцію створення та розвитку системи раннього втручання, яка спрямована на інтегрування сфер охорони здоров'я, дошкільної освіти, соціального захисту в систему раннього втручання.

З метою створення умов для всебічного розвитку людини протягом життя у червні 2021 року схвалено Стратегію людського розвитку, яка передбачає стратегічні цілі та завдання у сфері демографічного розвитку, охорони здоров'я, освіти, науки, культури та спорту, забезпечення рівності прав жінок і чоловіків для розширення можливостей, свобод людей[4].

З метою пом'якшення негативних наслідків пандемії COVID Урядом прийнято низку нормативно-правових актів, спрямованих на підтримку бізнесу, реалізації низки важливих реформ, спрямованих на запровадження європейських стандартів і норм, а також проведення антикризових заходів, працюючих громадян та вразливих категорій населення. Зокрема:

- спрощено механізм надання житлових субсидій;
- посилено захист сімей з дітьми в умовах карантину шляхом виплат додаткової допомоги на кожну дитину до 10 років фізичним особам – підприємцям;
- передбачено продовження строків виплати на новий період раніше призначених державних соціальних допомог без необхідності особистого звернення громадян;
- забезпечено виплату одноразової матеріальної допомоги у розмірі 8 000 гривень застрахованим особам, діяльність яких була тимчасово зупинена внаслідок обмежувальних протиепідемічних заходів;
- встановлено додаткові гарантії (страхові виплати) медичним працівникам у разі встановлення їм групи інвалідності або у разі їх смерті тощо[5].

Проводиться робота щодо посилення соціального захисту найбільш вразливих верств населення. У 2021 році започатковано запровадження стимулюючих механізмів повернення на ринок праці непрацюючих працездатних осіб з числа членів малозабезпечених сімей шляхом надання їм допомоги для організації власного бізнесу та закупівлі обладнання та матеріалів тощо.

Отже, основними завданнями соціальної політики держави в умовах пандемії є: є запобігання негативним соціальним явищам, недопущення зниження добробуту широких верств населення та забезпечення належного рівня освіти, охорони здоров'я та загалом зростання інтегрального показника людського розвитку. Важливе місце серед завдань соціальної політики належить створенню нових економічно доцільних робочих місць, в тому числі й для осіб з

інвалідністю, особливо в працenaдлишкових районах та галузях, і формування державного замовлення на проведення громадських робіт з метою пом'якшення безробіття. Їх розв'язання сприятиме підвищенню рівня життя населення, поліпшенню матеріального становища й умов життя працівників та скороченню кількості малозабезпеченого населення.

Список використаних джерел

1. Соціально-економічний стан України: наслідки для народу та держави: національна доповідь. За заг. ред. В.М. Гейця та ін. Київ : НВЦ НБУВ. 2009. С. 3-5.
2. Вплив пандемії COVID-19 на зростання бідності та на вразливе населення в Україні. URL:<https://www.msp.gov.ua/news/20718.html?PrintVersion> (дата звернення 09.10.2021 р.).
3. Про затвердження Національного плану дій з реалізації Конвенції про права осіб з інвалідністю на період до 2025 року. Розпорядження КМУ від 07 квітня 2021 р. № 285-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-nacionalnogo-pla-a285r> (дата звернення 10.10.2021 р.).
4. Про стратегію людського розвитку. Рішення національної безпеки і оборони України, введено в дію указом президента України від 02.06.2021 р. № 225/2021 URL (дата звернення 11.10.2021 р.).
5. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19): Закон України. *Відомості Верховної Ради України* (ВВР). 2020. № 18. ст. 123). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540-20#Text> (дата звернення 10.10.21 р.).